

Prima instanță: Jud. Botanica, mun. Chișinău (jud. S. Teleucă)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Cimpoi. I. Secrieru, A. Danilov)

ÎN C H E I E R E

04 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător:

Dumitru Visternicean

Judecători:

Dumitru Mardari, Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Sultan Oxana,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Sultan Oxana împotriva Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” cu privire la anularea ordinului de concediere, modificarea temeiului concedierii și încasarea compensației pentru concediile de odihnă anuale nefolosite, a salariului neachitat, a compensației pentru lichidarea reprezentanței, a penalității pentru reținerea plăților cuvenite, a cheltuielilor suportate pentru transfer și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017, prin care a fost admis apelul declarat de Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” și casată hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 25 aprilie 2013,

c o n s t a t ă :

La 29 august 2012, Sultan Oxana s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” privind anularea ordinului de concediere, modificarea temeiului concedierii și încasarea compensației pentru concediile de odihnă anuale nefolosite, a salariului neachitat, a compensației pentru lichidarea reprezentanței, a penalității pentru reținerea plăților cuvenite, a cheltuielilor suportate pentru transfer și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 31 ianuarie 2001, prin ordinul nr. 19/p a fost angajată ca manager relații internaționale în cadrul Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova”.

Explică că la 02 mai 2001, a fost transferată pentru o perioadă de un an în funcția de reprezentant al companiei aeriene în orașul Atena, Grecia, iar începând cu 29 aprilie 2002, a fost transferată în funcția respectivă pe o perioadă nedeterminată.

Menționează că în perioada 02 mai 2001- 11 iunie 2012, a activat ca reprezentant al Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” în orașul Atena, Grecia, iar în legătură cu deplasarea de serviciu împreună cu ea au plecat și membrii familiei sale - soțul și fiul minor.

Relevă că în luna martie 2012, a fost invitată de către angajator la Chișinău, unde în mod verbal i s-a adus la cunoștință faptul că, reprezentanța companiei din orașul Atena se lichidează și va fi încheiat un contract de colaborare cu o terță societate pentru a reprezenta interesele Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” pe teritoriul Greciei.

Relatează că la data de 02 iunie 2012, a fost informată verbal precum că, Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” a încheiat contract cu firma Europe Voyagers Enterprises, aceasta urmând a reprezenta interesele Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” în aeroportul din orașul Atena.

Mai declară că la 30 mai 2012, a fost informată, contra semnătură, de conducerea Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” despre adoptarea dispoziției nr. 6/p din 04 iunie 2012, potrivit căreia întru respectarea ordinului nr. 93 din 11 noiembrie 2011 cu privire la aprobarea și implementarea structurii interne a Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” i-a fost propus transferul, începând cu 04 iunie 2012, în funcția de manager stație Chișinău, cu modificarea condițiilor contractului individual de muncă.

Precizează că nu a fost de acord cu dispoziția enunțată, deoarece, de fapt a avut loc lichidarea reprezentanței Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” în orașul Atena, Grecia și nu transferul său în mun. Chișinău, ceea ce condiționează achitarea în beneficiul său a compensațiilor prevăzute de lege.

Comunică că prin ordinul nr. 178-p din 11 iunie 2012 a fost concediată în temeiul art. 86 alin. (1) lit. y) din Codul muncii, și anume desfacerea din inițiativa angajatorului a contractului individual de muncă în cazul refuzului salariatului de a fi transferat în altă localitate în legătură cu mutarea unității în această localitate, începând cu 11 iunie 2012.

Consideră că i s-a încălcat dreptul la muncă, concedierea sa este ilegală și operată în scopul de a ascunde lichidarea în fapt a reprezentanței din Grecia, fiindu-i propus transferul în Republica Moldova într-o altă subdiviziune și funcție total diferită, dar nu în aceeași funcție de manager al reprezentanței din Atena.

De asemenea, explică că nu i-au fost achitate indemnizația de eliberare din serviciu, compensația cuvenită pentru 11 concedii anuale nefolosite și cheltuielile legate de transferul ei și a membrilor familiei sale într-o altă localitate.

Susține că încălcările comise de către angajatorul Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” au fost aduse la cunoștința organelor de resort, iar scrisorile parvenite de la aceste instituții au confirmat caracterul ilegal al acțiunilor pârâului.

În urma concretizării cerințelor, reclamanta Sultan Oxana solicită anularea ordinului nr. 178-p din 11 iunie 2012 cu privire la concediere și modificarea temeiului concedierii din art. 86 alin. (1) lit. y) în art. 86 alin. (1) lit. c) din Codul muncii și încasarea de la

Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” în beneficiul său a sumei de 365 061, 30 de lei, cu titlu de compensație pentru concediile de odihnă anuale nefolosite, a sumei de 9 417,25 lei, cu titlu de salariu pentru luna iunie 2012, a sumei de 61 550,66 de lei, cu titlu de compensație pentru lichidarea reprezentanței, a sumei de 26 500 de lei, cu titlu de penalități pentru reținerea plăților cuvenite, a cheltuielilor suportate pentru transferul său, a membrilor familiei și a bunurilor din Grecia în Republica Moldova în mărime de 2 630 de lei și de 1 068 de Euro și a cheltuielilor de judecată în sumă de 16 000 de lei.

Prin hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 25 aprilie 2013, cererea de chemare în judecată depusă de Sultan Oxana a fost admisă parțial. S-a anulat ordinul nr. 178-p din 11 iunie 2012 cu privire la concedierea Oxanei Sultan și s-a încasat din contul Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” în beneficiul Oxanei Sultan compensația pentru 11 concedii de odihnă în mărime de 365 061, 30 de lei, salariul pentru luna iunie 2012 în mărime de 9 417,25 de lei, cheltuielile de transport și transfer în sumă de 2 630 de lei și 1068 de Euro calculat conform cursului oficial de schimb stabilit de Banca Națională a Moldovei la data achitării și cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 16 000 lei. În rest pretențiile înaintate de Sultan Oxana au fost respinse.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2013 a fost admis apelul declarat de către Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova”, s-a casat parțial hotărârea primei instanțe în partea anulării ordinului de concediere și încasării compensației pentru 11 concedii de odihnă anuale nefolosite și s-a emis în această parte o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă pretenția cu privire la anularea ordinului nr. 178-p din 2012 cu privire la concediere și modificarea motivelor de concediere ca fiind neîntemeiată. S-a încasat de la Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” în beneficiul Oxanei Sultan suma de 99 562 lei, cu titlu de compensații pentru concediile de odihnă anuale nefolosite pentru 3 ani, în rest această pretenție a fost respinsă ca fiind tardivă. În privința celorlalte cerințe hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 30 aprilie 2014 au fost admise recursurile declarate de către Oxana Sultan și Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova”, s-a casat decizia instanței de apel și s-a restituit cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 aprilie 2015 a fost respins apelul declarat de către Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” și s-a menținut hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 25 aprilie 2013.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 04 noiembrie 2015 a fost admis recursul declarat de către Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova”, s-a casat decizia instanței de apel și s-a restituit cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 iunie 2016 a fost admis apelul declarat de către Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” și s-a modificat hotărârea

Judecătoria Botanica, mun. Chișinău din 25 aprilie 2013 prin micșorarea compensației pentru 11 concedii de odihnă anuale de la suma de 365 061, 30 de lei până la suma de 222 053,41 de lei și cheltuielile de asistență juridică de la suma de 16 000 de lei până la suma de 10 000 de lei. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2017 au fost admise recursurile declarate de către Sultan Oxana și Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova”, s-a casat integral decizia Curții de Apel Chișinău din 25 iunie 2016 și s-a trimis cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017 a fost admis apelul declarat de către Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova”, s-a casat hotărârea Judecătoria Botanica, mun. Chișinău din 25 aprilie 2013 și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care: cererea de chemare în judecată depusă de Sultan Oxana a fost admisă parțial. S-a anulat ordinul Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” nr. 178/p din 11 iunie 2012 cu privire la concedierea Oxanei Sultan din funcția de reprezentant în Atena, Grecia, în conformitate cu art. 86 alin.(1) lit. y) din Codul muncii. S-a încasat de la Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” în beneficiul Oxanei Sultan compensația pentru concediile anuale nefolosite în sumă de 225 057, 70 de lei, salariul neachitat pentru luna iunie 2012 în mărime de 9 417, 25 de lei, cheltuielile de transport în mărime de 2 630 de lei și 828 de Euro conform cursului oficial de schimb valutar stabilit de Banca Națională a Moldovei la data achitării, compensația pentru reținerea plății drepturilor salariale în mărime de 18 523, 52 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime 16 000 de lei. În rest pretențiile înaintate de Sultan Oxana au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

La 26 ianuarie 2018, Sultan Oxana a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea micșorării sumei pentru compensarea concediilor anuale de odihnă nefolosite și în partea micșorării sumei pentru cheltuielile de transport cu menținerea în această parte a hotărârii instanței de fond. În rest de menținut decizia Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a indicat că decizia instanței de apel în partea micșorării sumelor sus specificate, este nefondată și pasibilă de a fi casată.

Menționează că instanța ierarhic inferioară a conchis greșit modalitatea de calcul, a interpretat eronat normele legale și a administrat superficial probele și înscrisurile anexate la materialele dosarului.

Declară că pentru perioada activității la Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” urmează să-i fie compensate în total 344 de zile calendaristice de concediu anual de odihnă nefolosit și nu precum a calculat instanța de apel, reieșind din calculul a 290 zile, fără a raporta echivalentul în lei la momentul executării salariului de 2 000 de Euro. Totodată, instanța de apel a micșorat suma pentru cheltuielile de transport de la suma de 1 068 de Euro la 828 de Euro, fără a motiva modificarea dată.

Consideră nefondat și lipsit de suport argumentul instanței de apel, precum că intimata/reclamanta nu a solicitat nici restabilirea în funcția deținută anterior, nici substituirea restabilirii cu încasarea unei compensații, motiv pentru care este imposibilă soluționarea acestei chestiuni, or în ședința de judecată a invocat clar că dorește restabilirea la serviciu.

Afirmă că instanța de apel a adoptat o hotărâre ce rezultă din aprecierea greșită a probelor administrate și aplicarea eronată a normelor de drept material.

Conform art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Având în vedere că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa părților la 16 noiembrie 2017 (f.d.42, Vol. IV), cât și faptul că la materialele cauzei lipsesc careva probe ce ar demonstra momentul comunicării acesteia, recursul declarat la data de 26 ianuarie 2018, se consideră depus în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Sultan Oxana, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 Codul de procedură civilă.

La caz, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Subsidiar se menționează că, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII Codul de Procedură Civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor

de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CEDO în jurisprudența sa a constatat că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85).

Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

În asemenea circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Sultan

Oxana nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Sultan Oxana, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Dumitru Visternicean

Judecători

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu